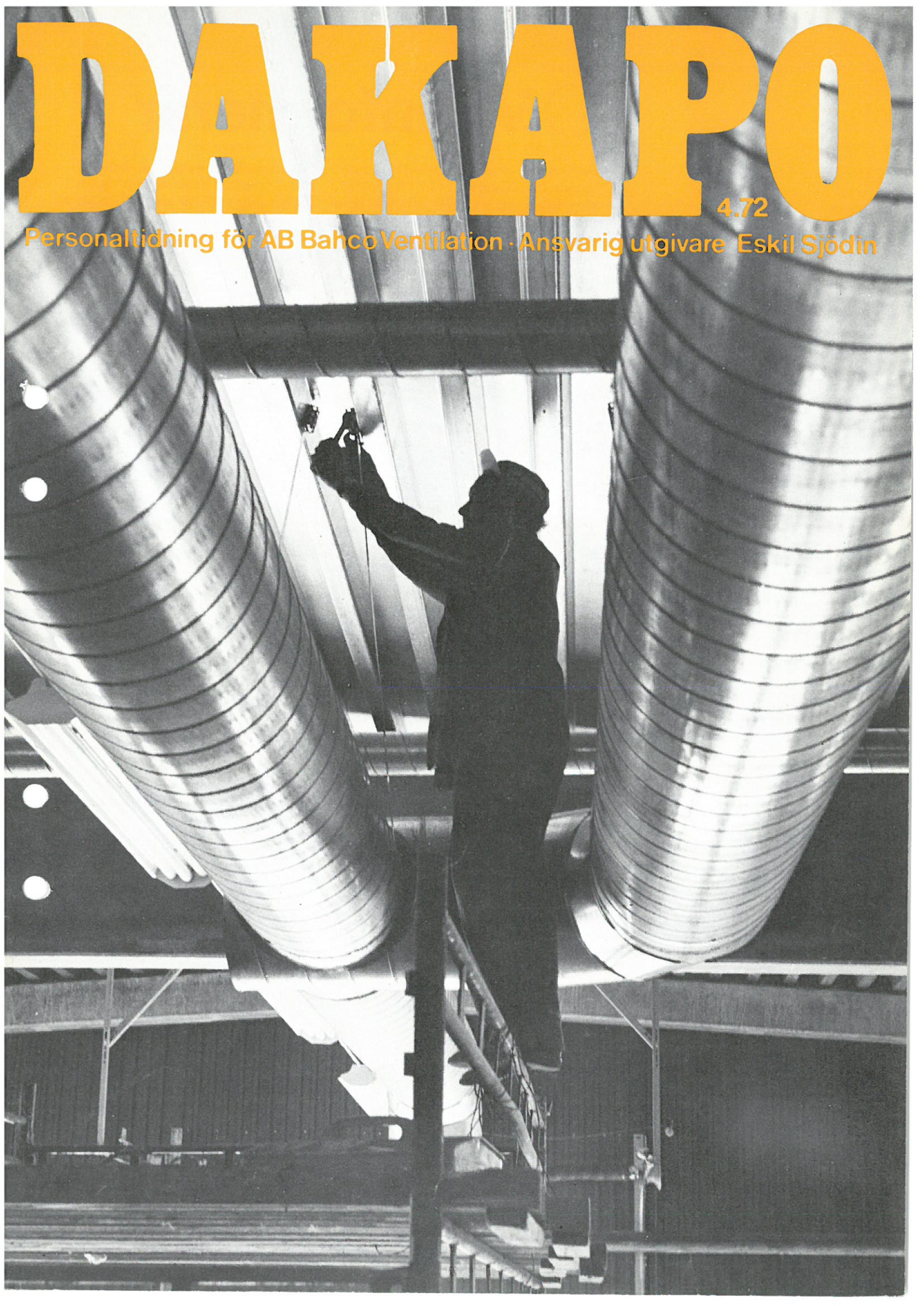

DAKAPÖ

4.72

Personaltidning för AB Bahco Ventilation - Ansvarig utgivare Eskil Sjödin

○ VD informerar

Det är nu tio år sedan vi flyttade in i våra nuvarande anläggningar vid E 18 i Enköping. Det är värt att fira av flera skäl. Utan den satsningen för tio år sedan hade våra möjligheter att expandera snabbt i en växande marknad varit obetydliga. Vi fick en modern, rationell anläggning i rätt tid och det har utan tvekan varit en av de väsentligaste faktorerna för att vi så framgångsrikt kunnat hävda oss i hård konkurrens.

Invigningen 1962 var verkligen glansfull med bl a kung Gustaf VI Adolf som hedersgäst. Det kan säkert vara roligt för många att se kavalkaden av invigningsbilder i detta nummer av Dakapo.

Vi tänker fira 10-årsjubileet bl a med en familjedag på Bahco Ventilation den 8 oktober. Det kommer att bli ett innehållsrikt program och jag hoppas att många av de anhöriga till våra anställda här i Enköping tar chansen att se hur vi har det på våra arbetsplatser.

Trots att vi för några år sedan byggde ut vår verkstadskapacitet med 50% så börjar vi ändå bli trångbodda. Expansionen av

vår verksamhet fortsätter nämligen oavbrutet. Även när konjunkturen varit verkligt besvärlig under de senaste åren har vi inte vid något tillfälle behövt tillgripa permittering av personal. Tillfälliga anställningsstopp har räckt för att klara konjunktursvackorna. Just nu har vi nyanställt många i våra verkstäder och vi räknar med att behöva ytterligare ett antal inom den närmaste tiden. Planeringsarbetet för en eventuell utbyggnad pågår just nu och samtidigt gör vi också en översyn av vår produktionsapparats utformning. Om någon tid räknar jag med att kunna presentera alternativa förslag på framtida lösningar. Det är självklart att vi då har en stor chans att ta hänsyn till många av de arbetsmiljösynpunkter som kommit fram i samarbetsgrupper och företags nämnd.

Vår framtidsoptimism på lång sikt råder det alltså ingen tvekan om. På kort sikt kan vi ännu inte dra några höga växlar på den sedan länge aviserade högkonjunkturen. Byggnadssektorn, som vi är mycket beroende av, är fortfarande mycket dämpad och den kommande vintern blir säkert besvärlig om inte s k »oprioriterade» byggen kommer igång i ökad takt.

Bostadsproduktionen visar klara tendenser till övermättnad och den bekymmersamma ekonomiska situationen för kommunerna kommer säkert att ytterligare dämpa utbyggnadstakten av bostäder.

Konjunkturbilden på våra exportmarknader visar däremot gynnsammare tendenser och vår utlandsverksamhet fortsätter att öka. Det är till stor del den högre exportnivån som ligger till grund för att vår produktion nu läggs på en högre nivå och som möjliggjort de nyanställningar av personal som skett efter semestern. Men i samma utsträckning som vi blir mer beroende av exporten ökar också problemen för vår prispolitik. I vårt land har vi en hög kostnads- och lönenivå som ofta är mycket besvärlig för vår exportförsäljning. Därför måste vi fortsätta att satsa på rationaliseringar så att vi kan behålla och öka vår konkurrenskraft.

Översättning på finska ges i en separat bilaga.

Ömslagsbild
Montör Helge Andersson, Malmö i färd med justeringsarbete av spirorör på Bildeve i Helsingborg.

Gunnar Hybinette

Det handlar om olja

Den 26 juni på eftermiddagen – första arbetsdagen efter midsommarhelgen – rapporterade verkmästare Göte Wiström, att olja saknades i tjockoljecisternen ca 60–70 m³. Stoppkranarna stängdes omedelbart av. Brandchef Sven Andersson i Enköping kontaktades. Han var mycket snabbt på plats. Våra misstankar riktades mot en rörkulvert mellan cisternen och pannrummet. Första diagnosen var, att oljan läckt ned i utsprängda fickor i berget. Oljan skulle i så fall vara ganska lätt att schakta och suga bort.

En grop schaktades upp vid laboratoriebyggnadens gavel för att nå oljan under kulverten. Ungefär 1 m under markytan påträffades olja. Slamsugningsbilar sattes in och oljan sögs bort. Arbetet påbörjades före och pågick över midsommarhelgen.

Före midsommarhelgen hade det kommit ett kraftigt slagregn, som på mycket kort tid tillförde marken stora vattenmängder. Grundvattennivån höjdes väsentligt. Denna höjning åstadkom oss ovetande, att oljan lyftes ur sina fickor och spreds in under kontorshusen samt fram till en grundvattenpump.

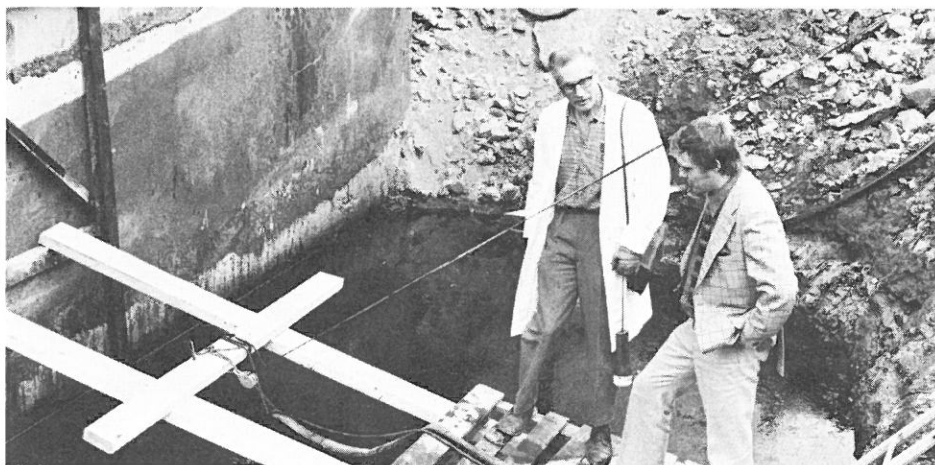
Torsdagen efter midsommarhelgen rapporterades från reningsverket, att stora mängder olja hade kommit ner dit via spillvattenledningarna. Detta hade då pågått i flera dagar utan att kontakt med Bahco tagits, trots att man trodde sig veta varifrån oljan kom. Stor fara ansågs föreligga för deras bakterieodlingar. Det kändes som en katastrof var nära förestående. Kontakt togs med Naturvårdsverket och Länsstyrelsen m fl, men ingen hjälp kunde erhållas från dessa. Ingen katastrofberedskap fanns att tillgå. Äntligen »napp» – AB Boströms Oljesaneringsfirma i Uppsala.

Katastrofsammanträde

Inom en halvtimme var direktör Boström och ingenjör Vollrath Tham (f d överstelöjtnant) på plats och vi gick på bred front till attack mot oljemassorna. Från vårt försäkringsbolag Skandia kom två representanter. Ett första sammanträde hölls med dessa herrar samt Åke Nilsson och jag från Bahco Ventilation.

Hur kunde oljan komma in i spillvattenledningarna så långt – flera hundra meter – från själva olycksplatsen? En omfattande kartläggning, där VVS-ritningar, sprängritningar, provhålsritningar, grundritningar, topografiska kartor osv kom till

användning, startades. Ganska snabbt hittades »boven i dramat» – grundvattenpumpen. Denna pumpade olja och dagvatten ifrån en lågpunkt under kontorshuset in i spillvattenledningen. Att så snabbt få fram ett resultat från de underlag, som vi hade till förfogande, var verkligen turligt. Normalt skall nämligen en grundvattenpump vara ansluten till dagvattenledningen och hade så varit fallet hade olyckan troligen blivit värre, eftersom dagvattenledningen står i direkt förbindelse med Enköpingsån.

Genomförda huvudaktiviteter

Följande åtgärder har vidtagits för att inte skada tredje man och begränsa de skador, som redan uppstått vid reningsverket, där inga anordningar för oljebekämpning eller oljeavskiljning finns:

Tre gropar ca 5–6 m djupa schaktades upp runt laboratoriebyggnaden.

Spillvattenledningen proppades i »porten» till åsen alldeles utanför matsalen.

Hål bilades i golvet under kontorsbyggnaden och vi arbetade oss ner under grunden.

Vatten hade injicerats på olika ställen för att stoppa oljan vid fågelbadet utanför matsalen och även för att driva olja tillbaka samma väg som den kommit.

Grundvattenpumpen kopplades via rörledningar till en cistem i vilken oljan avskiljdes.

För att effektivare reglera grundvattennivån, vilken genom grundvattenhöjningen orsakade att olja sipprade in längs spillvattenledningen, insattes extra pumpar i laboratoriehushets gavel.

Till de tre groparna sipprade olja fram. Denna pumpades till cisterner med oljeavskiljare av egen konstruktion. Från dessa cisterner sögs den med slamsugarbil och transporterades till Västerås för destruktion. Efter att ha kontrollerat oljeförbrukningen under de senast föregående åren kunde vi konstatera, att läckaget sannolikt var betydligt större än vad vi först räknat med, 60–70 m³. Denna uppgift hade vi inte släppt ut för att inte skapa ytterligare oro. Den 18 augusti hade 110 m³ olja borttransporterats genom slamsugning. Schaktmassor och uppsugning vid reningsverket. Tillflödet var nu betydligt mindre och endast någon m³ olja kunde tas upp per dag.

Gunnar Winkvist (T) och Ing Vollerath Tham tackar varandra för en god kamp mot oljan.

Allt spillvatten, fekalier och olja pumpades sedan upp i en avskiljningsanläggning bestående av cisterner och avskiljningskar. Vatten släpptes sedan via spillvattenledningen till reningsverket. Under kontorsbyggnaden fanns också mycket olja. På grund av att fastigheten är nedsprängd i berget, hade där bildats en naturlig bassäng. Enda förbindelsen med yttervärlden därifrån är via spillvatten- och dagvattenledningar ner i åsen. Tack vare att arkitekten placerat ett fågelbad utanför matsalen och vattnet där ständigt runnit över och ned i marken rakt

över spillvattenledningarna, hade en naturlig spärr av vatten bildats, som hindrade oljan att rinna vidare efter ledningarna. Lyckosamt i sanering.

Återstående arbeten

I de uppschaktade groparna skall inspektionsbrunnar placeras, vilka skall kunna ge möjlighet till uppsugning av frampressad olja även senare om det skulle behövas.

Inga kemiska bekämpningsmedel har använts för att inte riskera kommunens vattentäkt och för att vi skulle vara säkra på att oljan inte skall ta andra vägar än de vi önskar. Kemiska bekämpningsmedel kan även orsaka bieffekter, som är mycket svårkontrollerbara. Vi försöker i stället genom recirkulering av grundvattnet »tvätta» rent under husen.

Oljeskadan har uppstått genom korrosion på en rörledning mellan cisternen och pannrummet. Ledningen kommer att ändras till luftledning för att lättare kunna kontrolleras i framtiden. Läckaget har pågått under ganska lång tid och har haft ett naturligt förlopp. Genom ett mindre hål i ledningen har olja sipprat ner i marken och detta har inte kunnat upptäckas förrän hålet plötsligt har blivit större och en ganska stor mängd olja på kort tid har försvunnit.

Försäkringsskydd

Försäkringar täcker skadorna med en självrisk av 1 000:–. Skador på egna fastigheter och 1 m från vägg täcks av en fastighetsförsäkring. Skador på tredje man – i det här fallet reningsverket – täcks av en ansvarsförsäkring.

Sensmoral

Jag vill rikta en maning till alla Bahco-medarbetare, som har oljecisterner nedgrävda i marken att se över och eventuellt bygga om sina anläggningar samt att noggrant kontrollera sitt försäkringsskydd.

Gunnar Winkvist

-ale itr. Ald; f. med ngn.
 fekal (-a-l) -t adj. avförings-
 adj. felaktig; f. adress. -adressera N v

Läkarcentralen 2 år

Följande statistik berättar litet grand om vad man gjorde på vår läkarcentral under 1971.

Först ska berättas att centralen betjänade 2300 människor (både Ventilations och Verktygs personal). 60% av tiden var förlagd på Ventilation och 40% på Verktyg).

Sammanlagt tog läkaren emot 4271 under 1971 (2393 från Ventilationsanställda och 1178 från Verktygsanställda. När vi tittar på hur dessa konsultationer förde-

lar sig på olika åkommor ska vi ha klart för oss att en och samma person ofta kommer tillbaka för samma åkomma).

- 30% besvär med ryggar och ben
- 15% olycksfall (från små fingerskador till allvarigare skador)
- 10% hudallergier
- 10% övre luftvägsinfektioner
- 35% övrigt

forts sid 10

Nya lönsparadet - en lönsam sparform för alla

Nya lönsparandet är en lönsam sparform för alla. Vinstbeloppen i förhållande till nysparandet kommer att vara dubbelt så stort som i ungdomens lönsparande. Detta tillsammans med storleksordningen på de högsta vinsterna samt 5-årspremien gör den nya sparformen synnerligen förmånlig för deltagarna.

Detta omtalar bankkamrer Lennart Nilsson vid Sparbanken i Enköping, som här ger en sammanfattning av sparformen, dess bestämmelser och tillkomst.

Nya lönsparandet är i första hand ett sparande vid källan och vänder sig därför i huvudsak till löntagare och andra för vilka sparandet kan genomföras genom avdrag direkt på lön och liknande. Sparformen står öppen för alla fysiska personer, som fyllt 16 år.

Sparandet skall vara minst 75 och högst 300 kr per månad. Sparmedlen placeras på s k 12-månaders räkning. Det innebär högsta bankränta, f n 5 1/2%. Pengarna kan disponeras av spararen när som helst och med samma uttagsregler som gäller för 12-månadersräkning.

På det sparade beloppet ges således högsta gällande inlåningsränta. Det nysparande som görs under året ger vidare vinstmöjligheter i ett årligt statligt lotteri. Varje nysparad hundralapp ger en vinstchans. Högsta antalet vinstchanser varje gång är 50. Högsta vinsten kommer att vara minst 2 x 100 000 kr. Dessutom blir det vinster i valörerna 25 000, 10 000, 5 000 och 1 000 kr. En del av vinstsumman skall lottas ut på födelsenummer så att ca var 10:e lönsparare får en extra födelsedagspresent på 50 kr. Alla vinster är skattefria. Totalt kommer vinstbeloppet att uppgå till 2 procent av det sammanlagda nysparandet. Blir nysparandet t ex 500 miljoner kr lottas 10 miljoner kr ut.

Den som låter sitt sparkapital stå inne i 5 år får en extra premie på 5 procent och den premien är alltså skattefri. Om man t ex sparar 100 kr i månaden blir totalbeloppet inklusive nuvarande högsta sparrenta och sparpremie, efter 5 år hela 6.943 kr. Till detta kommer sedan eventuell vinst i sparlotteriet från 50 upp till 100 000 kr.

Alla som nu sparar i ungdomens lönsparande eller allmänna lönsparandet får dubbel vinstchans 1973. Man måste då se till att klara kraven för årets insättningar

på det konto man redan har. Man anmäler sig till Nya lönsparandet, för vid årsskiftet över kontobehållningen på sitt nya lönsparkonto och får på det sättet vara med i båda vinstutlottningarna. Det lokala sparbankskontoret kan lämna all information om regler och anmälan och svarar gärna på frågor om Nya lönsparandet.

Många kanske frågar sig: finns det behov av ett nytt sparsätt? En bakgrund kan ge svar på detta.

År 1949 startade ungdomens lönsparande, en sparform enligt särskilda villkor till vilket staten tillsköt medel för att stimulera sparandet. Dessa medel har använts till vinster i ett årligt lotteri med deltagande av alla kvalificerade sparare. År 1962 infördes allmänna lönsparandet för att ge även icke ungdomar möjlighet till sparande med vinstchans i ett motsvarande lotteri.

Under andra halvan av 60-talet förlorade de båda lönsparformerna successivt i betydelse. Antalet yrkesarbetande ungdom-

mar minskade till följd av skolreformerna, vilket minskade underlaget för ungdomslönsparandet. För båda sparformerna framstod dessutom i växande utsträckning regler och förmåner som otillräckliga för sitt syfte: att stimulera till ett långsiktigt sparande. Med det Nya lönsparandet hoppas man få fram vad de förra saknade.

Från sparbankens sida är vi helt naturligt mycket intresserade av att få en så bred anslutning som möjligt till den nya sparformen. Ett ökat sparande är nödvändigt i det svenska samhället om en tillräcklig investeringsnivå skall kunna upprätthållas. Sparbankerna ser det som en viktig samhällsuppgift att medverka i detta arbete. Sparandet har också en avgörande betydelse för den enskilde i strävandena att skapa ekonomisk trygghet och handlingsfrihet. Att verka även för detta är sedan gammalt en huvuduppgift för sparbankerna.

I vårt arbete hälsar vi Nya lönsparandet som ett värdefullt hjälpmedel i strävandena att intressera flest möjliga antal människor till ett personligt sparande.

Konsten att sälja värme mitt i en rekordvarm sommar

Curt Andersson (RDB) till höger och jordbrukare Hans Andersson, Vappa by, diskuterar spannmålstorkning.

Redan vid midsommartid hade Sveriges lantbrukare klart för sig att de skulle få en rekordskörd av spannmål i år. Det kom bra med regn under maj och i juni satte rekordvärmerna in.

Men rekordskördar är inte alls så problemfritt som många stadsbor tror. Det blir låga priser när man levererar in till centralföreningarna och traktorköerna utanför siloanläggningarna blir långa och väntetiderna likaså.

Den gynnsammaste lösningen är att själv kunna torka och lagra sin spannmål och sälja av efterhand. Spannmålspriserna på våren är betydligt högre än under höstmånaderna, man kan tjäna upp till 25 kronor mer per säck på våren.

Curt Anderson på avd RD, det är den avdelning som säljer byggtorkar och kylaggregat, är själv bondson tyckte att det var lämpligt att hjälpa lantbrukarna till bättre lönsamhet och samtidigt ge Bahco en extra försäljning av byggtorkar mitt i dödsåsongen för denna produkt. Han skaffade raskt

fram de tillbehör, en specialstos och ett kopplingsur, som behövdes för att göra vår byggtork BKB 80 till en idealisk värmekälla för spannmålstorkning i sk planbotten- och kärrtorkar.

Sedan annonserade vi i Land, en tidning som når ut till alla organiserade lantbrukare i Sverige och erbjöd dem att få köpa en ny byggtork till förmånspris. Vi fick många svar, både brevlades och per telefon. Dessutom hade vi ett adressunderlag till lantbrukare som tidigare varit intresserade av vår byggtork.

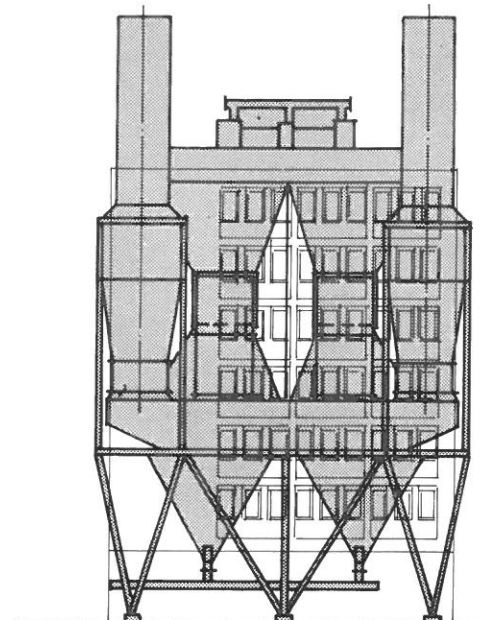
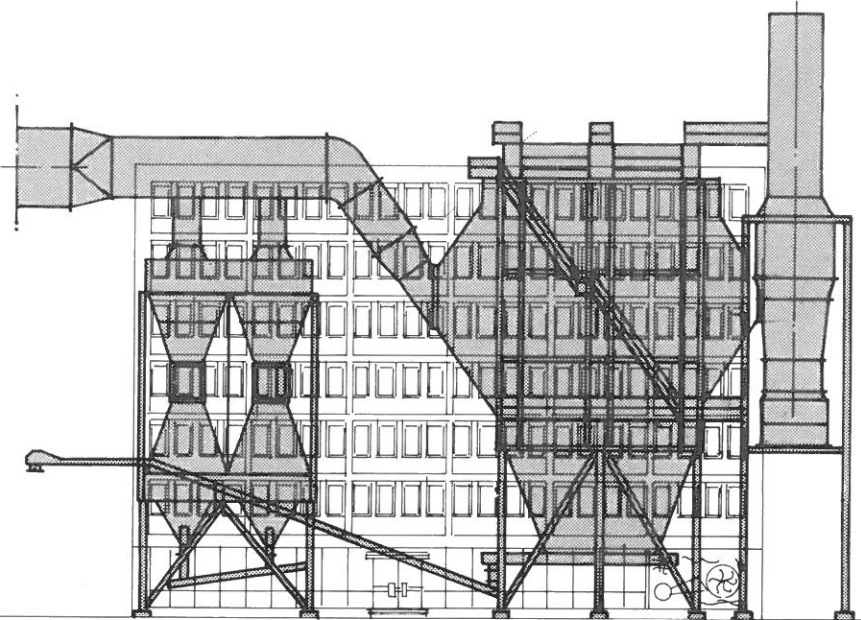
Skall man komma åt att tala med lantbrukare så måste man följa lantbrukarnas tider. Curt steg upp lika tidigt som bönderna och ringde innan de hann ut på fälten och han stannade kvar på kvällen för att kunna nå dem innan TV-nytt.

Resultatet av alla dessa ansträngningar överträffade verkligen förväntningarna. Vi har aldrig någonsin haft en så framgångsrik sommarförsäljning av byggtorkar som i år.

Näst efter raketer och kärringskvaller finns det ingenting som går fortare än en svensk sommar. (Cello)

○ aktualiteter

Bahco-Lurgi Elektrofilter i Hofors och Oxelösund

Här i Sverige satsar man hårt på miljövård. Den bidragsgivning som förekommit under senare år från statsmakternas sida att stimulera industriens intresse för miljövårdande åtgärder accentuerades ytterligare under senhösten 1971. Detta innebär att man höjde de möjliga bidragen från 25% av investeringskostnaden till 75% för att därmed även skapa arbetstillfällen i den konjunktursvacka som man var mitt inne i. Förutsättningarna för att industrin skulle erhålla detta bidrag var att anläggningarna skulle vara driftsklara vid årsskiftet 1972–1973.

Åtgärderna innebar för Bahco Ventilations Industriavdelning en starkt ökad ordergång på nyåret 1972 och då bl a två stora elektrofilteranläggningar – en till Grängesstål vid Oxelösunds Järnverks sinterverk och en till SKF i Hofors.

Vad är då ett elektrofilter?

Elektrofilter är en apparat där man utnyttjar elektriska krafter för att avskilja stoft ur gaser. Stoftpartiklarna laddas elektriskt och uppsamlas på s k utfällningselektroder som genom att de har motsatt elektrisk laddning drar till sig stoftpartiklarna. Utfällningselektroden är anordnade i längsgående rader i gasriktningen och inbyggda i ett hus av stålplåtskonstruktion. Mellan varje rad av utfällningselektroder finns s k emissionselektroder som tillföres en hög-

spänd likström från en högspänningstransformator – likriktare. Emissionselektroden består av tunna trådar. Runt emissionselektroden uppstår ett elektriskt kraftfält som ger stoftet dess elektriska laddning. Det stoft som uppsamlas på utfällningselektroden skakas ned i en fika under elektrofilterhuset och borttransporteras sedan med skraptransportörer.

Elektrofilter är en av de mest avancerade och effektivaste stoftavskiljare som tekniken idag kan erbjuda. Med ett elektrofilter kan man praktiskt taget nå hur bra reningsgrad som helst bara man är beredd att betala vad det kostar.

Bahco-Lurgi elektrofilter tillverkas av Bahco Ventilation på licens från det tyska företaget Lurgi Apparate Technik, ett företag som sammanlagt levererat mer än 7 000 elektrofilter till industrier över hela världen.

Gränges Stål – Oxelösunds Järnverk. Renar luft och gaser från sinterverket.

Sinterverket i Oxelösunds Järnverk, som byggdes i början av 60-talet försågs ursprungligen med Bahco stoftavskiljningsutrustning för sinterband och för utsugning från krossar, siktar och omlastningsstationer m m och som samlades till 3 olika avsugningssystem benämnda ABC-systemet. Avskiljartyperna som installerades var i båda fallen sintercykloner.

De båda filtren i Oxelösund i jämförelse med Bahco Ventilations kontorshus i Enköping.

En så'n där liten klocka kan väl inte vara så mycket. (Martin Ljung)

I och med de riktlinjer för stoftutsläpp som under senare år utarbetats av Statens Naturvårdsverk måste anläggningen kompletteras. Detta innebär att sinterkylaren som tidigare var utan avskiljare förses med elektrofilter samt att ABC-systemets sintercykloner utbytes mot elektrofilter. Bahco Ventilation fick uppdraget att bygga dessa två elektrofilter.

Vid det så kallade ABC-filtret skall en gasmängd av 270 000 m³/tim renas från en ingående stoftmängd av 8,3 g/m³ till 0,1 g/m³, vilket innebär avskiljningsgrad av 98,8%. Per timme räknat innebär detta att i stället för 1 917 kg/timme som skulle släppas ut utan avskiljare endast 23,1 kg/timme lämnar skorstenen.

I Bahco Ventilations leverans ingår även 2 st fläktar, en 30 m hög plåtskorsten och stoftutmatningsanordningar. Det avskilda stoftet återföres till sinterprocessen.

Anläggningen igångköres i mitten av oktober.

I elektrofiltret för sinterkylaren skall en gasmängd av 750 000 m³/tim renas från en ingående stoftmängd av 0,5 g/m³ till 0,04 g/m³ och det innebär en avskiljningsgrad av 92%. Per timme räknat innebär detta att istället för 325 kg/timme som skulle släppas ut utan avskiljare 24,2 kg/timme lämnar skorstenen.

Även detta filter är uppdelat på två separata kammare. I leveransen ingår även här

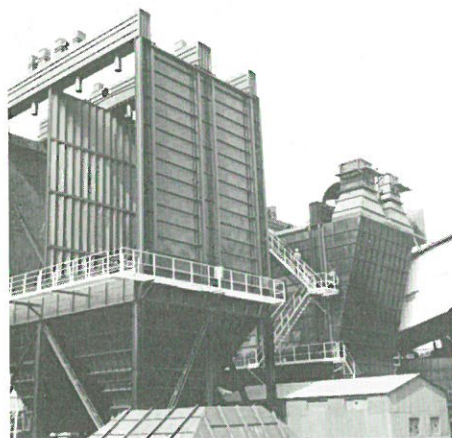
2 st fläktar, en plåtskorsten och stoftutmatningsanordningar.

Anläggningen igångköres i slutet av december. Storleken av anläggningarna framgår av bilden som visar filtren i förhållande till Bahco Ventilations kontorshus.

Anläggningen i Hofors består av två i stort sett lika enheter anslutna till var sin Martin-ugn. Varje enhet består av kyltorn, 2 st parallellkopplade elektrofilter, rökgasfläkt och stoftutmatningsutrustning. Det avskilda stoftet som består av järnoxid räknar man med att kunna återanvända och tillföra till verkets sintringsanläggning. Rökgaserna ledes sedan ut till en befintlig skorsten.

I kyltornet som har en diameter av 4,5 m och en höjd av ca 35 m inkommer rökgasen med en temperatur av max 600°C. Genom ett dyssystem insprutas samtidigt vatten som förångas och därmed kyler ner gasen till en temperatur av 200°C före inträdet i elektrofiltret. Samtidigt som gasen kyles erhålles en konditionering, dvs gasens fuktighetshalt höjes vilket inverkar gynnsamt på elektrofiltrets avskiljningsegenskaper. Gasmängden som skall renas är per enhet 175 000 m³/tim. Stoftmängden varierar men uppgår till maximalt 25 g/m³ vid syrgasblåsning. Den rena gasen får då en stofthalt av 150 mg/m³, vilket innebär en avskiljningsgrad av 99,4%.

Även denna anläggning skall igångköras i slutet av december.

Anläggningen i Oxelösund.

Nu är bilvärmarsäsongen i full gång

I mitten av augusti gick bilvärmarsäsongen planerligt igång och bilvärmarsäsongen (RF) har nu klarat av de årliga konferenserna med bilkoncernernas central- och distriktsförsäljningsorganisationer. Utbildningen av montörer och servicepersonal ute hos bilverkstäderna började omedelbart efter semestern och även den delen går helt planmässigt.

Liksom tidigare år har vi tecknat centrala avtal med de stora bilkoncernerna i Sverige. På många ställen, framförallt i norra Sverige, har kylan redan börjat komma och det rapporteras att installationsfrekvensen är hög – man räknar med en kall vinter i år.

Bahco Ventilation på Poznan-mässan i Polen

I den 41:a Poznan-mässan deltog ett trettio-tal svenska företag i en gemensam satsning i regi av Svensk-Polska Handelskammaren. Bahco Ventilation var också med i den satsningen.

Det är Malmöföretaget LDB-produkter, som är agent för sex svenska industriföretag, som erbjuder den polska marknaden

en paketlösning för ventilation. Förutom Bahco ingår Rockwool, Billman, Kockums Jernverk, Trelleborgs Mekaniska Verkstad och Lehmkuhl i gruppen bakom LDB-produkter.

Fördelen är att den polska kunden endast behöver ta kontakt med den tekniska byrå som företaget planerar att inrätta, för att lösa sina ventilationsproblem.

Helge Enberg – ny marknadschef för Bahco Ventilation

Som t f marknadschef efter direktör Ulf Folt, som slutade sin anställning hos oss den 11 september, har utsetts överingenjör Helge Enberg.

För de allra flesta är Helge Enberg inget nytt ansikte. Han har varit ganska länge på Bahco Ventilation. Här är en kort resumé över Helge Enbergs »Bahcoförflutna»:

Redan 1942 började han praktiktjänstgöra på Bahco under ferierna. 1946 anställdes han som nyexaminerad ingenjör och ägnade sig huvudsakligen åt produktförsäljning. Bl a var han med och introducerade den första köksfläkten på marknaden. Med tiden ägnade han sig också åt anläggningsförsäljning.

I början av 50-talet började Helge Enberg arbeta med Thermobloc Varmluftaggregat. Först som instruktör och sedermera

som promotor och säljledare.

1960 arbetade han en kortare tid i Bryssel och var med att bygga upp vårt dotterbolag i Belgien.

1961 bildades Enköpings-filialen (sedermera Enköpings-Distriktet) och fram till 1968 var Helge Enberg chef för det kontoret.

1968 bildades A/S Bahco Ventilation i Frederikssund, som säljer komponenter, tillverkar, projekterar och monterar kompletta anläggningar för komfort-, process- och industriventilation i Danmark. Helge Enberg har varit chef för detta kontor från början och han har drivit det med stor framgång.

I början på oktober i år så tillträder han sin nya befattning inom Bahco Ventilation och flyttar därmed tillbaka till Enköping.

Första spadtaget till Airincos nya anläggning i Paris

Den 4 maj i år togs det första spadtaget till vårt franska dotterbolags nya anläggningar i Paris. Det nya kontoret ligger ca 20 km utanför Paris alldeles intill motorväg och flygplats i Goussainville. Invigningen av anläggningen sker redan i november i år, så det är ett rekordsnabbt bygge.

Här är några data:

Markytan är 12 000 kvadratmeter
Lagret är på 1 000 kvadratmeter

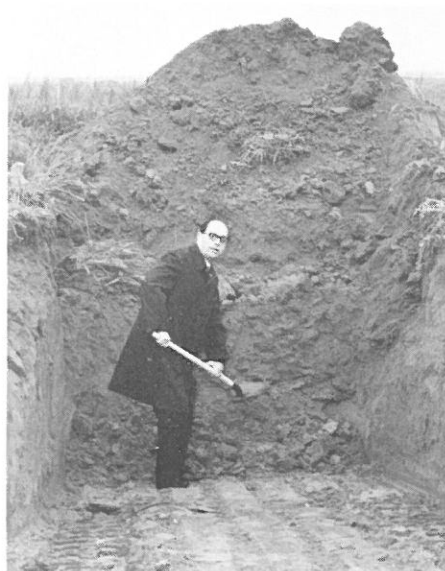
Där finns 250 kvadratmeter verkstad för OKA-tillverkning och där finns 600 kvadratmeter kontor.

Direktör Gunnar Hybinette, Claude Vaude (VD i Airinco), Direktör Ulf Styren, Göran Norlander (Vice VD i Airinco), Gerard Turcat (Vice VD i Airinco, regionschef i Marseille) och Gerard Dubosque (chef för avd K i Airinco) samlar sig för det första spadtaget.

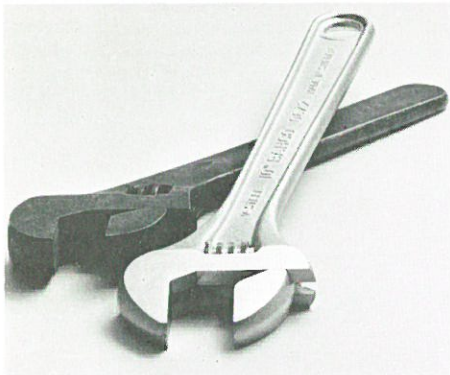

Så sätter vi igång och gräver. Direktör Gunnar Hybinette vet hur man håller i en spade, även om modellen är fransk.

»Stå inte däruppe och titta på! Skaffa fram fler spadar och hjälp till och gräv, va».

50 000 000:te skiftnyckeln hos Bahco verktyg

År 1892 hände det något av varaktigt betydelse inom verktygsbranschen. Då fick nämligen svensken Johan Petter Johansson patent på skiftnyckeln. Tidigare hade yrkesarbetarna varit tvungna att släpa med sig en mängd fasta verktyg för att vara säkra på att kunna dra åt alla skruvar och muttrar av olika dimensioner. I skiftnyckeln fick de ett universalverktyg, av vilket det bara krävdes några få storlekar för att tillgodose deras varierande behov. Det är därför förstärkt att skiftnyckeln blivit ett universalverktyg i alla delar av världen.

ning med en global marknadsföring har lett till att Bahco inte enbart är den äldsta utan även den största skiftnyckeltillverkaren i världen.

Den 15 juni 1972 färdigställdes den 50 000 000:te skiftnyckeln i fabriken i Enköping. Samtidigt är det 80 år sedan J P Johansson fick patent på skiftnyckeln. Detta innebär att Bahco firar skiftnyckeljubiläum i dubbel bemärkelse.

För att även privatkonsumenten skall kunna dra nytta av de fördelar som en Bahco-skiftnyckel erbjuder kommer en ny informativ förpackning att introduceras i höst. På denna förpackning finns en saklig varudeklaration, användningstips och garantiåtagande.

Uppfinnaren J P Johansson är grundaren av Bahco verktygsverkstäder – numera AB Bahco Verktyg – i Enköping. Företagets fortsatta produktutveckling i före-

semesterpyssel

Dakapos sommarlimerick skicka in en dikt och vinn

Vad är det som ligger i en limerick? Det är en kort och snäll vers som ofta innehåller en humoristisk vändning. Den består av sex versrader och ska vara lätt att minnas. Den ska innehålla en humoristisk vändning och vara lätt att minnas. Den ska innehålla en humoristisk vändning och vara lätt att minnas.

Största semesterfisker 72

Rebusen

»I sommar skall vi motionera mera» var den rätta lösningen till rebusen och det resultatet hade ett drygt tjugotal kommit fram till. Bland lösningarna drogs tre vinnare som blev: SPC Bengt Strandell, KCV Anders Ström och UPB Inger Åberg. Priset blir en motionsbok.

Den andra limericken är insänd av signaturen KåGe, Hamnverken.

Två skogsjobbare uti Töre
gick vilse, men inget dem gör'e
Ty dom hittar hem
för en utav dem
har en klocka och den går ju före

Limericken

Dakapo har utsett två pristagare i limericktävlingen. Här följer den första som är insänd av Åke Gillström.

KåGe får en typografisk karta över Enköping.

Dakapo gratulerar pristagarna.

En fläktförsäljare uti Belgien
skulle syssla med golfspel till helgen
Alla klubbor gick av
hustrun råd honom gav
»Har du bollrackar'n kvar, ta å säljen»

Semesterfisker

I förra numret utlystes även en tävling som gällde den största semesterfisker. Några semesterfisker tycks emellertid inte finnas vid Bahco för Dakapo har inte fått några bilder på semesterfisker.

Åke får som pris en bok »Golf för alla».

Har du vunnit?

Läkarcentralen . . .

Detta är alltså vad vår läkare Sten Ericson tog hand om. Till detta skall läggas ca 9000 besök som sköterskorna själva klarade av. (De är 2,5 sköterskor).

Vi går vidare i statistiken och finner att läkarcentralen

tog emot 7000 telefonförfrågningar
gav 1000 telefonrecept

utförde 110 röntgenundersökningar
ca 800 EKG-undersökningar
och ca 1500 hörselundersökningar

Till detta skall slutligen läggas att läkaren gjorde ca 100 besök på verkstaden för att bl a undersöka och försöka förbättra arbetsställningar vid en del arbetsplatser.

Sten Ericsons önskan är att i framtiden kunna ägna mer tid åt förebyggande skyddsverksamhet »men eftersom de problem som finns inom denna verksamhet oftast är av medicinsk-teknisk art kan de inte få en tillfredsställande lösning förrän en heltidsanställd skyddsingenjör får möjlighet att hjälpa till i arbetet».

○ verkstadsnytt

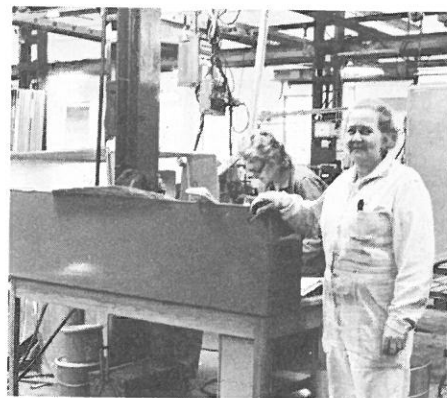
I fortsättningen skall vi från tillverkningsidan använda Dakapo för att ge regelbunden information om förändringar inom produktionen.

I Verkstadsnytt kommer vi att belysa t ex större investeringar i maskiner och byggnader, metodförändringar, organisatoriska frågor och miljöförbättrande åtgärder.

Miljöförbättring

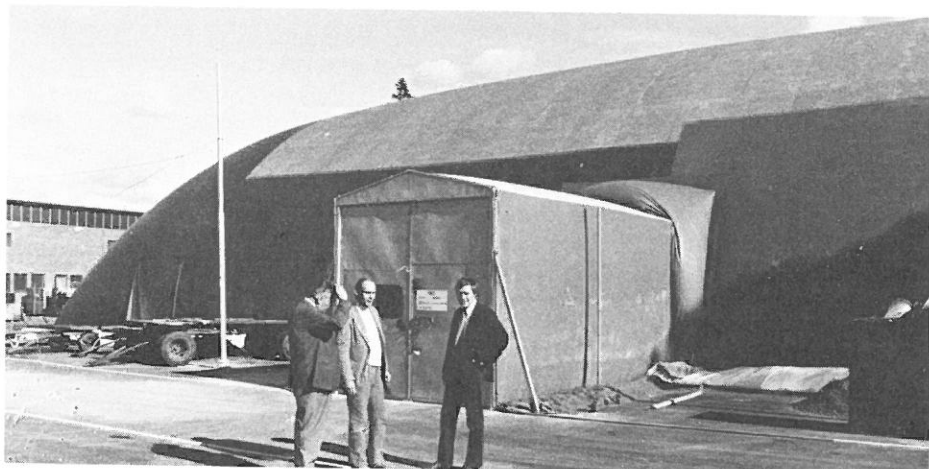
En omfattande miljöförbättring av kanalverkstaden på Hamnverken har gjorts. Yttertakets har lagts om och väggar, innertak och pelare har målats. Matsal, toaletter och tvättrum har snyggats upp och mo-

demiserats, bl a har en duschkabin installerats. Enbart målningsarbetet i verkstadslokalema har kostat över 50 000 kr. Färgsättningen har gjorts i samarbete med representanter för verkstadspersonalen.

Svea Svensson i dom nymålade lokalema.

Plasttältet

Som många av Er sett har vi köpt ett plasttält för att använda som förråd. Därigenom har produktionsyta frigjorts, som ger möjlighet att klara den ökande produktionen av klimataggregat. Delar av

produktionsmedelsförrådet och lågfrekvensens gods kommer att lagras i tältet, som nu håller på att tas i bruk.

Utrymmet i tältet är 1 000 m².

Sture Hjort (TVG), Bo Nord (TT), Gunnar Winkvist (T) och tältet.

Arbetsvärdering

Företaget och verkstadsklubben har träffat överenskommelse om att tillämpa Verkstadsföreningens och Metalls gemensamma arbetsvärderingssystem.

Arbetsvärdering kan definieras som en systematisk metod för att sinsemellan jämföra enskilda arbetsuppgifter med avseende på arbetsvärigheten. Härvid avses svårigheter i arbetet som sådant – oberoende av vem som utför arbetet. Med arbetsvärighet menas summan av de arbetskrav arbetet ställer. Det kan t ex gälla krav på teoretiska kunskaper, praktisk erfarenhet, fysisk ansträngning och de obehag arbetets yttre betingelser medför. Arbetsvärdering tillämpas för att på ett så objektivt och rättvist sätt som möjligt ange olika arbetens svårighetsgrad.

En värderingskommitte bestående av 2 representanter för verkstadsklubben och 2 representanter från företaget plus en ordförande har erhållit utbildning i arbetsvärdering. Även klubbordförande Ulf Jaenson har fått denna utbildning.

En förteckning över förekommande arbeten, referensarbeten, arbetsbeskrivningar m m kommer att upprättas. Uppgifterna erhålles genom iakttagelser på arbetsplatsen och genom att intervjua arbetsledningen och berörda arbetare. Sedan väljer kommittén ut den grad och poäng som i de olika faktorema bäst passar in på arbetet. När samtliga arbeten har värderats, sammanställs arbetena efter sammanlagda poängtal. Värderingsarbetet är därmed avslutat och kan läggas till grund för kommande lönesättning.

Jag citerar ofta mig själv, det ger märke åt min konversation. (George Bernard Shaw)

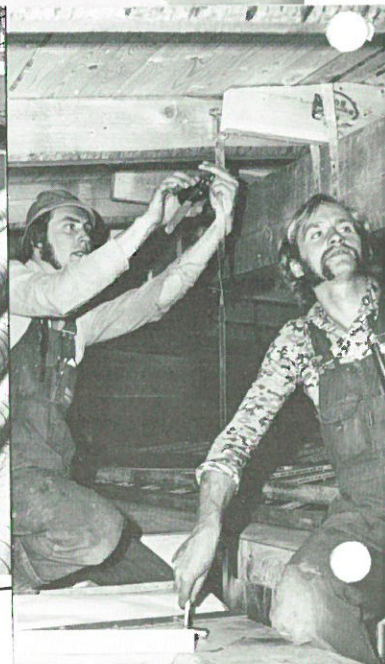
Runda kanaler runt klotet

1

2

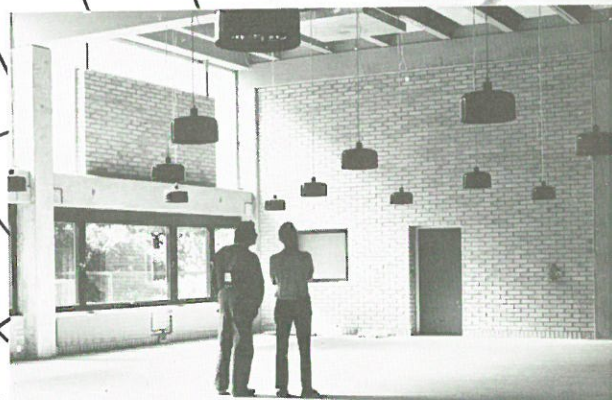
3

Bild 1
Montagechef Tommy Bergström Södra Regionen sedan maj 1971. Tommy berättar att vi sysselsätter 27 st montörer på sammanlagt 21 st anläggningar inom regionen.

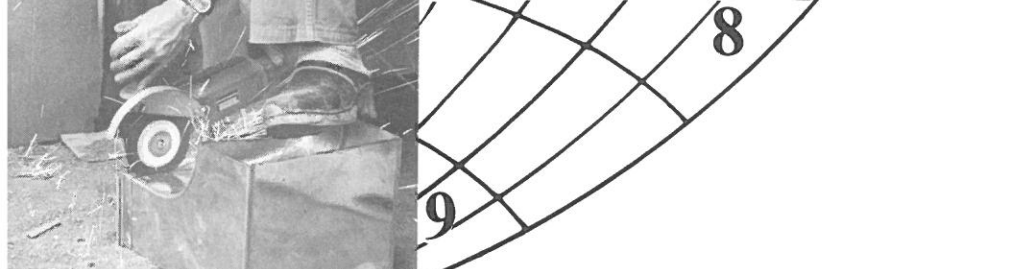
Bild 2
På bilden ser vi montörerna Franjo Patacec och Kjell Pettersson båda från Malmö i färd med att lossa spirorören på bostadsområdet Malmö 24.

Bild 3
Montörerna Sonny Elgström fr v samt Åke Jönsson båda från Malmö och för närvarande placerade på KF:s bygge kv Brunius, Lund. Båda i färd med att hänga upp kanaler på vinden.

Bild 4
Montör Bengt Andersson, Ystad och verkmästare Bjarne Harved beundrar matsalsdelen på Österportskolan i Ystad, som skall tas i bruk under hösten.

4

Installationsavdelningen SM, med Malte Gulin som chef, tillhör sedan juni 1969 huvudavdelning S.
Installationsavdelningen upprättar kalkyler, bereder produktionen, tillverkar kanaler, monterar kompletta komfortventilationsanläggningar i Sverige och utlandet, injusterar anläggningar samt utför service av olika slag.
SM är organisatoriskt uppdelat i fyra avdelningar med var sin ansvarig chef.
SMK, Arne Engbrant, kalkyl och produktionsberedning
SMD, Bengt Pettersson, kanaltillverkning.
SMM, Thor Bergström, fältmontage.
SMS, Ingvar Pettersson, injustering och service.

Inom avdelning SMM är montageverksamheten indelad i åtta distrikt med en distriktmontagechef som ansvarig på varje distrikt. De medarbetare som bilderna visar tillhör Malmödistriktet. I övrigt har vi distriktkontor i Luleå, Sundsvall, Enköping, Stockholm, Örebro, Norrköping och Göteborg.
Varje distriktmontagechef har, som närmaste medarbetare ett antal verkmästare, f n 27 stycken totalt. Av dessa tjänstgör en i Oman (ligger i SÖ Arabien vid Arabiska viken), en i Polen och en skall till Cuba i början på 1973. Antalet montörer är ca 260, varav 7 stycken arbetar i Polen. I Oman utförs montaget av tillfälligt anställda indier och pakistanter.
Vårt största montage är f n Sundsvalls Sjukhus, där vi har 2 verkmästare och 40 montörer placerade. Totalt inom SM finns 490 medarbetare.

Bild 5
Montör Bo Christoffersson bilden håller på att »sätta galler» i en takhuv på kv Vevaxeln i Ystad.

Bild 6
Här ser vi en närbild på herrarna Harved och Andersson i bild 4.

Bild 7
Tommy Bergström har veckosammanträde med sina verkmästare som är fr v i bild Bjarne Harved, Bertil Ridell, Eigil From som är tillfälligt lånad från Stockholm samt Olof Gullberg.

Bild 8
Snäckebacksskolan Ronneby, en av regionens utposter. Ivan Svensson på bilden finns inom räckhåll för denna anläggning, då bostadsorten är Fågelmara strax utanför Karlskrona.

Bild 9
Som förstärkning till Ivan Svensson föregående bild är Gert-Inge Karlsson, Malmö. Tillfälligt ditlånad. Gert-Inge håller på att skära bort en gejdlist på en kanaldetalj. Att notera på bilden är att Gert-Inge använder skyddsglasögon, vilket alla skall göra vid dylika arbeten.

För 10 år sedan...

» Den 15 september 1962 inleddes ett nytt betydelsefullt skede i Bahcos historia. Denna dag, då vi i närvaro av H.M. Konungen genom Landshövding Olov Rylander, fick våra nya Fläktverkstäder invigda inför en representativ samling av spetsarna inom svenskt näringsliv, är för oss alla ett oförlömligt minne.»

Så skrev redaktören för säljnytt, dec 1962, med anledning av invigningen. Dakapo återanknyter till händelsen genom att visa några bilder från detta tillfälle.

Harry Andersson rullar ut röda mattan

Från vänster VD i Bahco Sten Widell, Direktör Tor Olssen Ventilation, styrelsens ordförande Generalkonsul Arnold Hjort i väntan på hedersgästerna.

Hedersgästerna Hans Majestät Konungen och Landshövding Olof Rylander anländer.

Fr v Konstnär Pierre Olofsson, Hans Majestät Konungen, Direktör Sten Widell, Direktör Tor Olssen.

Direktör Sten Widell. Generalkonsul Arnold Hjort, Hans Majestät Konungen.

Ragnar Andersson och Ulf Brangfelt överlämnar gava från tjänstemannen.

SIF-ordf Carl-Axel Svegmär överlämnar gåva till Dir Tor Olssen.

Karl Söderberg talar för SALF-klubben.

Gustav Wallgren talar för Verkstadsklubben.

Värdinnorna bl a Yvonne Wiklund, Anna-Britta Berwick och Inga-Britta Hellgren.

Invigningskommitten
Bertil Danielsson, Lennart Åbjörnsson och Nils Ahlström.

Första arbetsdagen
Eric Besander, Tor Olssen, Ivar Dybeck, Alfred Joasoo, Eskil Sjödin och Lennart Åbjörnsson.

Abborren hör till våra vanligaste fiskar. Den har flera fjäll än Jämtland. (Red top)

○ utbildning

Efta och EG-avtalen

Den nya europeiska gemenskapen kommer i hög grad att beröra Bahco både vad det gäller export och import. Fredagen den 29.9 erhöll ett 70-tal deltagare från Bahco Ventilation och ett 10-tal från Bahco Verktyg och Mecman en information om det nya EG-avtalet (europeiska

gemenskapen) och utbildning i tillämpningsexempel.

Föredragshållare och lärare var fil. kand. Christer B:son Wolke, näringspolitiska avdelningen, Sveriges Mekanförbund.

Kursledning: Ulf Brangfelt, Claes Kinnander och Gösta Sundin.

Konstruktörskurs, del 3 avd U

Den 15 september började den tredje delen av konstruktörskursen för avd U med deltagare även från avd FT, IR, ME, MP och TT – totalt 26 deltagare.

I denna fortsättningskurs presenteras vårt nya produktstruktureringsystem med praktiska tillämpningsexempel samt det nya ritningssystemet som arbetats fram samtidigt.

Kursen omfattar dessutom bl a presentation av VVS AMA 1972, ytbehandling och »Hur konstruera i plast?»

Liksom tidigare är det Ulf Brangfelt, Bernt Nedar och Arne Wilhede som svarar för kursledningen.

Örjan Davoust

Rapport från en Hjortstipendiat

Örjan Davoust, som presenterades i förra Dakapo, använde sitt stipendium till att lära sig engelska. Han berättar följande:

»Ett smidigt sätt att lära sig engelska är att vistas på ort och ställe.

Jag var på en intensivkurs under 14 dagar i Brighton. Kursen var anordnad av The English language centre. Undervisningen var varvad med grammatik, läs- och skrivövningar och inte minst talövningar. Det förekom också en hel del hemuppgifter – allt var givetvis på engelska.

Kursen omfattade sex lektioner per dag utom lördagar och söndagar som var fria. Jag bodde hos en engelsk familj och förutom att det var intressant att se hur de bodde och levde så tvangs man att använda engelska hela tiden.

Kursen kan summeras som så att på skolan fick man lära sig skolengelska och grammatik, hos värdfamiljen och på puben lärde man sig prata engelska».

Från och med i höst omfattar **arbetsledarutbildningen** fyra parallellkurser med tillsammans 68 deltagare. Utbildningen började i februari i år och avslutas i mars 1974.

Den interna intensivutbildningen i tyska och franska fortsätter med 31 deltagare fördelade på 10 grupper. Lärare är liksom tidigare Wilhelm Jung.

Kurserna i svenska för våra finska och grekiska anställda fortsätter under hösten.

Bahco på 97:e plats i »företagsligan»

Bahco hamnade för 1971 års verksamhet på 97:e plats bland de största företagen i Sverige. Det betyder en liten tillbakagång från år 1970 trots att omsättningen ökade med hela 4,6% till 389 miljoner kronor. Inom verkstadsindustrin, som toppas av giganterna Volvo, SKF, Saab och ASEA, kommer Bahco på 21:a plats.

Av tabellen, som publicerades i Veckans Affärer i augusti, kan man också se att Bahco har 3755 anställda och i den »grenen» hamnar vi ungefär på 60:e plats. Ifråga om omsättning per anställd blir vår placering ännu bättre. Där ligger vi före branschkollegan Svenska Fläktfabriken men fjärran från det företag som toppar den listan – Systembolaget AB.

○ direkt från facket

SALF i närbild heter den fäckliga kurs, som SALF i Enköping just startat. I kursen ingår avsnitt om SALF:s ändamål, organisation och arbetsformer. Dessutom finns avsnitt om det nordiska samarbetet,

SALF och utbildningsfrågorna och hur medlemmen kan påverka förbundet.

Upplysningar om kursen får Du av TVAH, Berndt Björkman och han tar också emot anmälningar.

SIF

Klubbavgiften för 1972 beslutades på årsmötet till 2 kronor per medlem. Av miss-tag har emellertid 6 kronor dragits, varför 4 kronor återbetalats vid septemberlönen.

Som tidigare meddelats ämnade förbundsstyrelsen föreslå en höjning av medlemsav-

giften. Vid riksstämman i maj beslutades i enlighet med förslaget att de tidigare avgifterna, 14, 22 och 28 kronor, ändras till 17, 25 respektive 32 kronor från den 1 oktober 1972.

dagens skydds ruta

Inom en industri som vår, kan det lätt hända att fötter och tår skadas av tunga föremål, truckar och annat. Bästa skyddet mot detta är givetvis att använda en ordentlig fotbeklädning. De skyddsskor vi sålt i butiken har

använts av många, men ändå inte av tillräckligt många.

Vid något tillfälle då priset subventionerats med 50% har försäljningen stigit, men sedan återgått ned igen. Det har också framförts kritik emot att inhandlande endast kunnat ske när butiken är öppen. För att öka beredskapen har företaget ändrat bestämmelserna vad gäller inköp av skyddsskor.

När detta läses skall alla inköp av skyddsskor ske i produktionsmedelsförrådet, som alltid är öppet under ordinarie arbetstid. Alla inköp sker mot löneavdrag och priset är alltid subventionerat med 50%. Momsen är inräknad i priset.

En viss registrering kommer att ske och det är meningen att var och en skall kunna inhandla 2 par skyddsskor varje kalenderår. Samtidigt flyttas också försäljningen av hörselkåpor till produktionsmedelsförrådet. För dessa blir det dock ingen ändring prismässigt utan utförsäljningspriset kommer även i fortsättningen att vara 10:—.

I och med denna förenkling av inköpsförfarandet hoppas skyddstjänsten att beredskapen skall vara ännu bättre än tidigare och att allt fler i framtiden begagnar både skyddsskor och hörselskydd när omständigheterna så påfordrar.

Dakapo gratulerar

80 år

Uno Taxen 4.10

75 år

Frans Arvid Blomkvist 13.11

Pension

Anders Amerling ERI 6.10

Herbert Wester B-verkstad 7.11

Eric Jansson SMKA 29.11

50 år

Ragnar Andersson TVBB 1.10

Gunnar Lindgren TVBB 3.11

Gustav Tapper Rep.avd 5.11

Karl Söderberg TVP 9.11

Karl Arne Johansson IRG 2.12

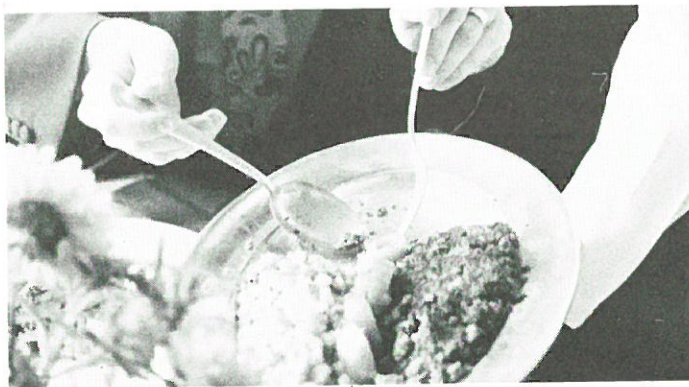
Mat à la Bahco

Det är inte ofta vi på Dakapo har någon matspalt, men nu är det dags. Bahco har ju funnits rätt länge i Enköping nu och med tiden har några specialiteter, som ofta beställts av Bahcomedarbetare och deras gäster, kommit att bära Bahco:s namn. Dakapo talade med källaremästare Carl-Magnus Sverkel på Enköpings Stadshotell som gav oss följande recept:

Biff a la Bahco

Malet (eller om man har tid, skrapat) oxkött blandas med senap. Det går bra med vanlig svensk senap. Sedan blandar man i hackad lök fräst i smör och äggula i smeten. Färsen steks i stekpanna och serveras tillsammans med finskuren, stekt potatis.

Bahco-Schnitzel

På en tunn skiva fläskfile placeras en skiva schweizerost och en skiva rökt skinka. Ännu en tunn fläskfileskiva läggs ovanpå och hela »schnitzelpaketet» trycks ihop. Paneras med äggula och rivebröd, steks i stekpanna och serveras med stekt potatis och en god sallad.

»Skiftnycklar»

När Bahco Verktyg celebrerade den 50 000 000 skiftnyckeln (uttalas den femtionde miljonte skiftnyckeln) lät man beställa ett speciellt bakverk hos Tammerfors Konditori i Enköping. Efter modell av skiftnycklarna formades kakor av mandelmassa, som verkligen var välsmakande. På bilden skärs »skiftnycklarna» ut i mandelmassa.

Jag och min fru tog in på ett vårdshus, där innehavaren var dvärg. Då sa jag att värden är allt bra liten. (Martin Ljung)

○ Bahco if.

Badminton som motion

Bahco if:s nystartade badmintonsektion har redan kommit igång för helfart. Varje tisdag och fredag mellan kl 2100–2200 finns det tid i S:t Ilianshallen för alla som är intresserade. Bahco if står för

bollar, nät och bana. Du får själv hålla med racket. Vill Du ha reda på mera om badminton? Då skall Du kontakta FTKR Leif Wallgren, lokaltel 0–95.

Många fullträffar...

Bahco-mästerskapet i skytte avgjordes lördagen den 23 september i regn och kyla. Sammanlagt deltog 12 skyttar som tävlade om mästartiteln.

Bäst lyckades Kent Wallger, Hamnverken, som sköt 229 poäng.

Resultat

1. Kent Wallger (Hamnverken) 229 p
2. Evald Johansson (UCC) 223 p
3. Sven Eriksson (Ljudlab) 214 p
4. Carl Linderoth (UTG) 214 p
5. Arne Eriksson (IP) 200 p

Lyckad bowlingstart

Bahco if:s nystartade bowlingsektion har haft en minst sagt flygande start i lokalsektionen för 8-mannalag. Av två spelade matcher har man lika många segrar.

I den senaste matchen besegrade man UCK:s B-lag. Bäst av Bahco-spelarna i den matchen var Holger Odeheim (EKF) med 737 poäng.

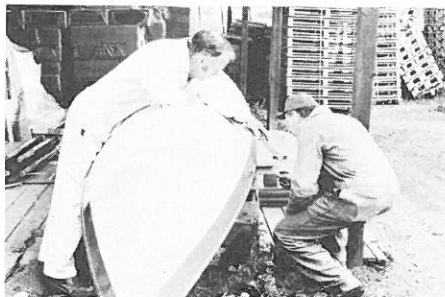

Holger Odeheim

Inriggad fyra till Göteborg

Det är inte bara i Enköping som Bahco if bedriver febril verksamhet med olika sportaktiviteter.

Göteborgskontoret har en mycket aktiv roddsektion och för att ytterligare kunna intensifiera träningen har man fått en egen båt (tidigare har man lånat av roddklubbar i Göteborg). Det är en inriggad fyra, s k folkfyra, som transporterades till Göteborg från Enköping.

Arne Fors och Sven Johansson, snickarverkstaden, gör en sista kontroll innan transporten till Göteborg.

Bahcos if:s lag 2 koncernmästare

Framgångsrika fotbollsspelare i korpsmanhang är Bahco if:s lag II som i år gått ut som segrare såväl i korpens div I som i koncernmästerskapet. I koncernmäster-

skapet klarade man av finalmotståndaren Bahco Verktyg II med 1–0.

Sämre gick det i cupen där man dock nådde en hedersam 5:e plats.

De framgångsrika . . .

Knästående fr v Roland Hartia, Raimo Widen, Sven-Olof Engdahl, Sture Eriksson och Rolf Lundgren.

Stående fr v Eric Löfstav, Kenneth Lindkvist, Lars Eriksson, Lars Andersson, Stefan Winterlöv, Lars-Eric Jonsson, Lars Linell och Mats Lindberg.

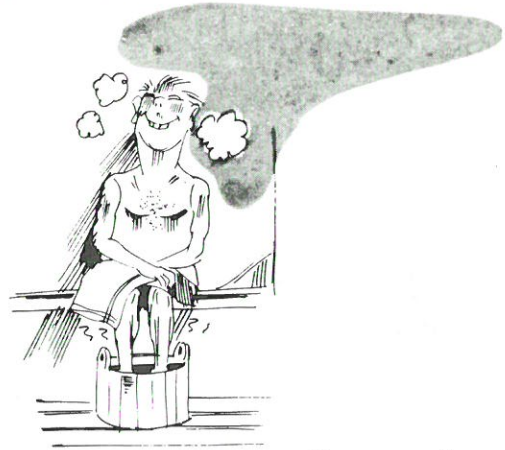
VARMA KORPGUBBAR! OCH GUMMOR!

ATT TRÄNA ÄR
INTE ALLTID
SÅ ROLIGT...

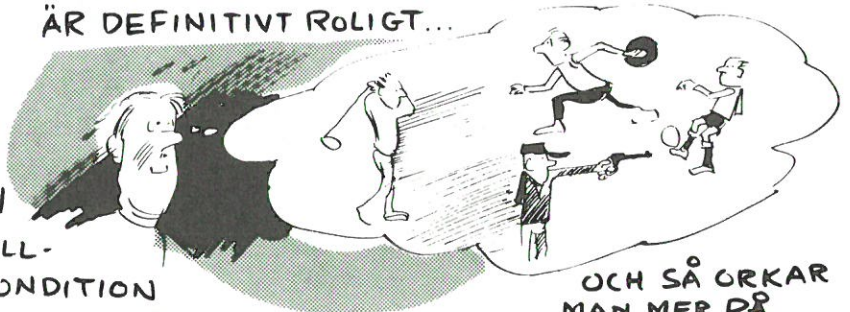

MEN EFTERÅT KÄNNES DET EXTRA
SKÖNT

OCH ATT VARA TRÄNAD FÖR
NÅGONTING SOM MAN TYCKER ÄR ROLIGT
ÄR DEFINITIVT ROLIGT...

OFTA HAR DET VISAT SIG
ATT DOM SOM HAR
DET MEST FYSISKT
ANSTRÄNGANDE JOBBEN

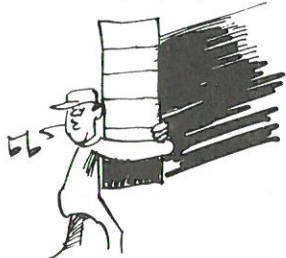

INTE HAR TILL-
RÄCKLIG KONDITION
FÖR ETT BERIKANDE
FRITIDSLIV.

OCH SÅ ORKAR
MAN MER PÅ
JOBDET.

DET ÄR VIKTIGT FÖR DIG SOM ÄR I DEN SITUATIONEN
ATT HÖJA "KONDITIONSTAKET"

KANSKE SKA DU GÖRA SÅ HÄR!

GÖR DU SÅ TRÖR VI ATT DU
KOMMER ATT MÅ BÄTTRE OCH JOBBET
INTE KOMMER ATT "SLITA" UT DIG
I SAMMA UTSTRÄCKNING

- BADA BASTU, LÅT MUSKLERNA SLAPPNA AV EFTER JOBBET.
- VILA EN STUND
- TRÄNA OCH ANMÄL DIG TILL NÅGONTING SOM DU TYCKER ÄR RIKTIGT ROLIGT. (STUDIER, IDROTT, SHACK. MM)

BAHCO IF HAR MYCKET ATT ERBJUDA DIG I SPORT
OCH MOTION UNDER HÖSTEN OCH VINTERN
(TITTA PÅ ANSLAGSTAVLAN ELLER KONTAK-
TA LARS-ERIC LÖFGREN (PPK))

